

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פג.

עין משפט
נר מצוה

א מ"י פ"ו מהל' כלאים
ב ד' סנה' ל"ו ר"פ
טו"ש פ"ג ל"ו ספ"ק
ל"ו:
א ב ג ד ח ט י
מכירה ה"ל [ג] ד סנה
עשין פ"ב טו"ש ח"מ ס'
ל"ו ספ"ק ז'
א ב ג ד ח ט י
מכירה ה"ל ד סנה
עשין פ"ב טו"ש ח"מ ס'
ל"ו ספ"ק ז'
א ב ג ד ח ט י
מכירה ה"ל ד סנה
עשין פ"ב טו"ש ח"מ ס'
ל"ו ספ"ק ז':

ז"ל הב ליה במלא בקר ובצ"ו. פ"ה אי איכא כמלא בקר וכליו זין
אילן לאילן זיל הב ליה ארעה ולפירושו לא מיימי רב יוסף ראה
אמאי דלקשי ליה בצ"ו^א וש ליישב דמיימי סיימנא לרש מילתיה דרב
יוסף דמד' אמות לא הוה לרופין ואס קן ריש מילתיה דרב נחמן

דזורא דרעופא. צעיר של רועיס. שמכר אחד לחצירו שלשה אילנות
ולא היה ח' אמות צנייהן ואמר ליה רב יהודה למוכר זיל הב ליה
לרוקח הקרקע ואע"ג דאין צנייהן אלא כמלא בקר וכליו: כיון
דשמעתא לאה דאין. כלומר כיון דשמעתא לצנייהתא השניית על הא

משצתתא היא ומדרשא ליתא סיפא
נמי ליתא ועוד דעודא דרבי יהודה
כרבי שמעון אסיא ר"ש אית ליה מד'
ועד ח' דלא מסתבר ליה לאוקמה
דאסיא כרבנן ורבנן סבירי מד' ועד
ט"ו כדאמר בסמוך דסבר ליה מדרבנן
שמעון פלגא לרבנן נמי פלגא^ב וש
מפרשיס אי איכא לכל אילן כמלא בקר
וכליו דהיינו ח' אמות תן לו קרקע
אבל בטפי הוה מפחרין ורבי יוסף
שמעי' ליה כדפירש' מרבי יהודה דלמעוטי
יותר מח' אמות אמא' שהן מפחרין
ולא למעוטי פחות מח' ולומר שהן
לרופין ולכל הפירושים כמלא בקר וכליו
לא נקטי אלא לשיעורא^ג בעלמא ולא
משום דלריך שיעור שיעבור לבקר

בדורא דרעותא ואתו לקמיה דרב יהודה
וא"ל זיל הב ליה כמלא בקר וכליו ולא הוה
ידענא כמלא בקר וכליו כמה^ד כיון דשמעת'
לאה דתנן^ה לא יטע אדם אילן סמוך לשדה
חבירו וא"כ הרחיק ממונה ד' אמות ותני עלה
ד' אמות שאמרו כדי עבודת הכרם אמינא
ש"מ כמלא בקר וכליו ד' אמות וכרב יוסף
זיל לא תנן^ו ט"ו ור"מ ור"ש אומרים הנוטע את
כרמו שמונה אמות על שמונה מותר להביא
זרע לשם אפי' הכי מעשה עדיף בשלמא
לרב יוסף אליבא דר"ש שמעינן ליה מפוזרין
ושמעין ליה רצופין מפוזרין הא דאמרין
רצופין דתנן^ז כרם הנוטע על פחות מד"א
אינו כרם דברי ר"ש וחכ"א כרם ורואין את
האמצעיים כמילו אינן אלא לרב נחמן
אליבא דרבנן מפוזרין שמעינן ליה רצופין
מי שמעינן ליה סברא הוא מדר"ש פלגא
לרבנן נמי פלגא אמר רבא יהלכתא מארבע
אמות ועד שש עשרה תניא כוותיה דרבא
כמה יהו מקורבין ארבע אמות וכמה יהו
מרוחקין שש עשרה הרי זה קנה קרקע ואת
האילנות שביניהן לפיכך יבש האילן או
גצץ יש לו קרקע פחות מכאן או יתר על
כאן או שלקחן בזה אחר זה הרי זה לא קנה
לא את הקרקע ולא את האילנות שביניהן
לפיכך יבש האילן או גצץ אין לו קרקע
בעי רבי ירמיה כשהוא מודד ממקום קצר
הוא מודד או ממקום רחב הוא מודד אל'
רב גביהה מבי כתיב לרב אישי יתא שמע
דתנן^ח הרבובה שבגפן אינו מודד אלא
מעיקר השני בעי רבי ירמיה מוכר לו שלשה
בדי אילן מהו אמר ליה רב גביהה מבי כתיב
לרב אישי ית"ש דתנן^ט המברך ג' גפנים
ועקריהן נראין ר"א ברבי צדוק אומר יאם
יש ביניהן מד' אמות ועד שמונה מצטרפין
ואם לאו אין מצטרפין בעי רב פפא מוכר לו
שנים בתוך שדרה ואחד על המצר מהו שנים
בתוך שלו ואחד בתוך של חבירו מאי התיקו
בעי

בוסף רש"י

רבינו גרשום
ברורא. בשהה אילן שהיה
נטיעו מדי' אמות ועד' ולא
ח' בכלל ומכר האילנות
לאחר ואתא לקמיה דרב
יהודה ואמר ליה זיל הב
ליה בין אילן לאילן כמלא
בקר וכליו דהיינו ד' אמות
כדי עבודתו מכלל דהכי
חשוב שהה אילן אבל טפי
לא חשוב שהה: הנוטע
את כרמו [ח] אמות על
ח' אמות. ומפני ח' אמות
מותר בין שורה לשורה:
בדברי רבא. דלא חשיב כרם
אותה הרחקה ומותר להביא
זרע לשם: אפי' הכי מעשה
בר. במעשה שהיה צולמין
טפי עדיף למילך: בשלמא
רב יוסף. דאמר מד' עד
ח' אמות ולא ח' אמות
בכלל חשיב כרם אליבא דר'
שמעון דקרקעין במשנה זו
ריש ירמ' אומרים הנוטע
את כרמו על ח' וכו':
שמעינן ליה. לר' שמעון
דמפוזרין מח' אמות לא
חשיב כרם שמעינן ליה
רצופין. מפוזרין הא דאמרין.
לעיל הנוטע את כרמו
על ח' אמות דמפוזרין
גינהו לא חשוב כרם
ולהיבא דנטועין רצופין נמי
שמעינן ליה דלא חשיב
כרם ומותר לזרוע הבנים
דתי הנוטע וכו': אליבא
דרבנן מפוזרין שמעינן להו.
דלהיבא דנטועין מפוזרין
ט"ו' לא חשוב כרם כההוא
דמעשה צולמין שהיה ואמר
הבנים מותר להביא זרע
לשם. אלא דהיבא דנטועין
רצופין בתוך ח' אמות מי
שמעינן להו. דלא חשיב
כרם. ומשני סברא הוא
מדר"ש פלגא לא דהיינו
ד' אמות הריין רצופין ולא
חשיב כרם ולת' ליה דין
כרם ומותר לזרוע הבנים.
אבנן נמי פלגא מ"ט'
דבין כרם נטועין בתוך
ח' אמות הריין רצופין
ולא חשוב כרם: אמר
רבא הלכתא מד' אמות.
דהיינו פחות מן השיעורין
הללו: עד ט"ו אמה. דהיינו
שיעור גדול מהני שיעורין.
אם נטועין הכי הוי כרם
אבל פחות מד' אמו הריין
[מפוזרין] רצופין ולא
חשיב כרם ולא קנה קרקע
פחות מיכ"מ מ' אמות
ויותר ט"ו' והוא הדין
נמי לשדה אילן: בעי ר'
ירמיה. כשהלוקח מודד
מד' אמות ועד ט"ו אמות
ממקום קצר הוא מודד
היינו סמוך לעצמים היבא
דמתחיל להקלש ולהתקצר
ויש לו לרוקח פחות מן

ל"ו יטע אדם אילן סמוך
לשדה חבירו. בין שהיה
הלנן בין שיה אילני. ועמיה
כדי עבודת כרם. שמעיה
לא אילנותיו ד' לא יבש לרב
להכניס מתרשמו לתוך שדה
חבירו [שע"ל כו]. א"כ
הרחיק ממונה ד' אמות.
דמפרש טעמה כדי עבודת
הכרם. שהי תרשמי כרם
מתרשמי. וכן נשמת הציר
נטיעין אדם בעלמא וז"ל
לפי' מקום פניו ד' אמות
שלא מיכנס עגלה מתרשמי.
כרקע חבירו [שע"ל ח].
כרם הנוטע על פחות
מד"א. שאין בין שורה
לשורה ד' אמות [שע"ל ג].
שאין בין שורה לשורה אלא
ג' אמות [שע"ל ד]. אינו
כרם. ומותר לזרוע להם
[שע"ל ג]. והפליג זרע להם
אינו לוקח משום לא מוע'
כרקע כללס ומתירין כלמלה
[שע"ל ד]. וירמיה.
האמצעיים. הנוטעים בתוך
שורה החלה להיות בין שורה
לשורה [שע"ל ג]. כאילו
אין. שורה בין שתי שורות
רצוף כאלו אהיו וכו' וכו'
שש אמות בין שורה לשורה
[שע"ל ד].

בוסף רש"י
לא יטע אדם אילן סמוך
לשדה חבירו. בין שהיה
הלנן בין שיה אילני. ועמיה
כדי עבודת כרם. שמעיה
לא אילנותיו ד' לא יבש לרב
להכניס מתרשמו לתוך שדה
חבירו [שע"ל כו]. א"כ
הרחיק ממונה ד' אמות.
דמפרש טעמה כדי עבודת
הכרם. שהי תרשמי כרם
מתרשמי. וכן נשמת הציר
נטיעין אדם בעלמא וז"ל
לפי' מקום פניו ד' אמות
שלא מיכנס עגלה מתרשמי.
כרקע חבירו [שע"ל ח].
כרם הנוטע על פחות
מד"א. שאין בין שורה
לשורה ד' אמות [שע"ל ג].
שאין בין שורה לשורה אלא
ג' אמות [שע"ל ד]. אינו
כרם. ומותר לזרוע להם
[שע"ל ג]. והפליג זרע להם
אינו לוקח משום לא מוע'
כרקע כללס ומתירין כלמלה
[שע"ל ד]. וירמיה.
האמצעיים. הנוטעים בתוך
שורה החלה להיות בין שורה
לשורה [שע"ל ג]. כאילו
אין. שורה בין שתי שורות
רצוף כאלו אהיו וכו' וכו'
שש אמות בין שורה לשורה
[שע"ל ד].

בוסף רש"י

בוסף רש"י
ברורא. בשהה אילן שהיה
נטיעו מדי' אמות ועד' ולא
ח' בכלל ומכר האילנות
לאחר ואתא לקמיה דרב
יהודה ואמר ליה זיל הב
ליה בין אילן לאילן כמלא
בקר וכליו דהיינו ד' אמות
כדי עבודתו מכלל דהכי
חשוב שהה אילן אבל טפי
לא חשוב שהה: הנוטע
את כרמו על ח' אמות על
ח' אמות. ומפני ח' אמות
מותר בין שורה לשורה:
בדברי רבא. דלא חשיב כרם
אותה הרחקה ומותר להביא
זרע לשם: אפי' הכי מעשה
בר. במעשה שהיה צולמין
טפי עדיף למילך: בשלמא
רב יוסף. דאמר מד' עד
ח' אמות ולא ח' אמות
בכלל חשיב כרם אליבא דר'
שמעון דקרקעין במשנה זו
ריש ירמ' אומרים הנוטע
את כרמו על ח' וכו':
שמעינן ליה. לר' שמעון
דמפוזרין מח' אמות לא
חשיב כרם שמעינן ליה
רצופין. מפוזרין הא דאמרין.
לעיל הנוטע את כרמו
על ח' אמות דמפוזרין
גינהו לא חשוב כרם
ולהיבא דנטועין רצופין נמי
שמעינן ליה דלא חשיב
כרם ומותר לזרוע הבנים
דתי הנוטע וכו': אליבא
דרבנן מפוזרין שמעינן להו.
דלהיבא דנטועין מפוזרין
ט"ו' לא חשוב כרם כההוא
דמעשה צולמין שהיה ואמר
הבנים מותר להביא זרע
לשם. אלא דהיבא דנטועין
רצופין בתוך ח' אמות מי
שמעינן להו. דלא חשיב
כרם. ומשני סברא הוא
מדר"ש פלגא לא דהיינו
ד' אמות הריין רצופין ולא
חשיב כרם ולת' ליה דין
כרם ומותר לזרוע הבנים.
אבנן נמי פלגא מ"ט'
דבין כרם נטועין בתוך
ח' אמות הריין רצופין
ולא חשוב כרם: אמר
רבא הלכתא מד' אמות.
דהיינו פחות מן השיעורין
הללו: עד ט"ו אמה. דהיינו
שיעור גדול מהני שיעורין.
אם נטועין הכי הוי כרם
אבל פחות מד' אמו הריין
[מפוזרין] רצופין ולא
חשיב כרם ולא קנה קרקע
פחות מיכ"מ מ' אמות
ויותר ט"ו' והוא הדין
נמי לשדה אילן: בעי ר'
ירמיה. כשהלוקח מודד
מד' אמות ועד ט"ו אמות
ממקום קצר הוא מודד
היינו סמוך לעצמים היבא
דמתחיל להקלש ולהתקצר
ויש לו לרוקח פחות מן

ל"ו יטע אדם אילן סמוך
לשדה חבירו. בין שהיה
הלנן בין שיה אילני. ועמיה
כדי עבודת כרם. שמעיה
לא אילנותיו ד' לא יבש לרב
להכניס מתרשמו לתוך שדה
חבירו [שע"ל כו]. א"כ
הרחיק ממונה ד' אמות.
דמפרש טעמה כדי עבודת
הכרם. שהי תרשמי כרם
מתרשמי. וכן נשמת הציר
נטיעין אדם בעלמא וז"ל
לפי' מקום פניו ד' אמות
שלא מיכנס עגלה מתרשמי.
כרקע חבירו [שע"ל ח].
כרם הנוטע על פחות
מד"א. שאין בין שורה
לשורה ד' אמות [שע"ל ג].
שאין בין שורה לשורה אלא
ג' אמות [שע"ל ד]. אינו
כרם. ומותר לזרוע להם
[שע"ל ג]. והפליג זרע להם
אינו לוקח משום לא מוע'
כרקע כללס ומתירין כלמלה
[שע"ל ד]. וירמיה.
האמצעיים. הנוטעים בתוך
שורה החלה להיות בין שורה
לשורה [שע"ל ג]. כאילו
אין. שורה בין שתי שורות
רצוף כאלו אהיו וכו' וכו'
שש אמות בין שורה לשורה
[שע"ל ד].

בוסף רש"י
לא יטע אדם אילן סמוך
לשדה חבירו. בין שהיה
הלנן בין שיה אילני. ועמיה
כדי עבודת כרם. שמעיה
לא אילנותיו ד' לא יבש לרב
להכניס מתרשמו לתוך שדה
חבירו [שע"ל כו]. א"כ
הרחיק ממונה ד' אמות.
דמפרש טעמה כדי עבודת
הכרם. שהי תרשמי כרם
מתרשמי. וכן נשמת הציר
נטיעין אדם בעלמא וז"ל
לפי' מקום פניו ד' אמות
שלא מיכנס עגלה מתרשמי.
כרקע חבירו [שע"ל ח].
כרם הנוטע על פחות
מד"א. שאין בין שורה
לשורה ד' אמות [שע"ל ג].
שאין בין שורה לשורה אלא
ג' אמות [שע"ל ד]. אינו
כרם. ומותר לזרוע להם
[שע"ל ג]. והפליג זרע להם
אינו לוקח משום לא מוע'
כרקע כללס ומתירין כלמלה
[שע"ל ד]. וירמיה.
האמצעיים. הנוטעים בתוך
שורה החלה להיות בין שורה
לשורה [שע"ל ג]. כאילו
אין. שורה בין שתי שורות
רצוף כאלו אהיו וכו' וכו'
שש אמות בין שורה לשורה
[שע"ל ד].

בוסף רש"י

בוסף רש"י
ברורא. בשהה אילן שהיה
נטיעו מדי' אמות ועד' ולא
ח' בכלל ומכר האילנות
לאחר ואתא לקמיה דרב
יהודה ואמר ליה זיל הב
ליה בין אילן לאילן כמלא
בקר וכליו דהיינו ד' אמות
כדי עבודתו מכלל דהכי
חשוב שהה אילן אבל טפי
לא חשוב שהה: הנוטע
את כרמו על ח' אמות על
ח' אמות. ומפני ח' אמות
מותר בין שורה לשורה:
בדברי רבא. דלא חשיב כרם
אותה הרחקה ומותר להביא
זרע לשם: אפי' הכי מעשה
בר. במעשה שהיה צולמין
טפי עדיף למילך: בשלמא
רב יוסף. דאמר מד' עד
ח' אמות ולא ח' אמות
בכלל חשיב כרם אליבא דר'
שמעון דקרקעין במשנה זו
ריש ירמ' אומרים הנוטע
את כרמו על ח' וכו':
שמעינן ליה. לר' שמעון
דמפוזרין מח' אמות לא
חשיב כרם שמעינן ליה
רצופין. מפוזרין הא דאמרין.
לעיל הנוטע את כרמו
על ח' אמות דמפוזרין
גינהו לא חשוב כרם
ולהיבא דנטועין רצופין נמי
שמעינן ליה דלא חשיב
כרם ומותר לזרוע הבנים
דתי הנוטע וכו': אליבא
דרבנן מפוזרין שמעינן להו.
דלהיבא דנטועין מפוזרין
ט"ו' לא חשוב כרם כההוא
דמעשה צולמין שהיה ואמר
הבנים מותר להביא זרע
לשם. אלא דהיבא דנטועין
רצופין בתוך ח' אמות מי
שמעינן להו. דלא חשיב
כרם. ומשני סברא הוא
מדר"ש פלגא לא דהיינו
ד' אמות הריין רצופין ולא
חשיב כרם ולא קנה קרקע
פחות מיכ"מ מ' אמות
ויותר ט"ו' והוא הדין
נמי לשדה אילן: בעי ר'
ירמיה. כשהלוקח מודד
מד' אמות ועד ט"ו אמות
ממקום קצר הוא מודד
היינו סמוך לעצמים היבא
דמתחיל להקלש ולהתקצר
ויש לו לרוקח פחות מן

ל"ו יטע אדם אילן סמוך
לשדה חבירו. בין שהיה
הלנן בין שיה אילני. ועמיה
כדי עבודת כרם. שמעיה
לא אילנותיו ד' לא יבש לרב
להכניס מתרשמו לתוך שדה
חבירו [שע"ל כו]. א"כ
הרחיק ממונה ד' אמות.
דמפרש טעמה כדי עבודת
הכרם. שהי תרשמי כרם
מתרשמי. וכן נשמת הציר
נטיעין אדם בעלמא וז"ל
לפי' מקום פניו ד' אמות
שלא מיכנס עגלה מתרשמי.
כרקע חבירו [שע"ל ח].
כרם הנוטע על פחות
מד"א. שאין בין שורה
לשורה ד' אמות [שע"ל ג].
שאין בין שורה לשורה אלא
ג' אמות [שע"ל ד]. אינו
כרם. ומותר לזרוע להם
[שע"ל ג]. והפליג זרע להם
אינו לוקח משום לא מוע'
כרקע כללס ומתירין כלמלה
[שע"ל ד]. וירמיה.
האמצעיים. הנוטעים בתוך
שורה החלה להיות בין שורה
לשורה [שע"ל ג]. כאילו
אין. שורה בין שתי שורות
רצוף כאלו אהיו וכו' וכו'
שש אמות בין שורה לשורה
[שע"ל ד].

בוסף רש"י
לא יטע אדם אילן סמוך
לשדה חבירו. בין שהיה
הלנן בין שיה אילני. ועמיה
כדי עבודת כרם. שמעיה
לא אילנותיו ד' לא יבש לרב
להכניס מתרשמו לתוך שדה
חבירו [שע"ל כו]. א"כ
הרחיק ממונה ד' אמות.
דמפרש טעמה כדי עבודת
הכרם. שהי תרשמי כרם
מתרשמי. וכן נשמת הציר
נטיעין אדם בעלמא וז"ל
לפי' מקום פניו ד' אמות
שלא מיכנס עגלה מתרשמי.
כרקע חבירו [שע"ל ח].
כרם הנוטע על פחות
מד"א. שאין בין שורה
לשורה ד' אמות [שע"ל ג].
שאין בין שורה לשורה אלא
ג' אמות [שע"ל ד]. אינו
כרם. ומותר לזרוע להם
[שע"ל ג]. והפליג זרע להם
אינו לוקח משום לא מוע'
כרקע כללס ומתירין כלמלה
[שע"ל ד]. וירמיה.
האמצעיים. הנוטעים בתוך
שורה החלה להיות בין שורה
לשורה [שע"ל ג]. כאילו
אין. שורה בין שתי שורות
רצוף כאלו אהיו וכו' וכו'
שש אמות בין שורה לשורה
[שע"ל ד].